

JUSTICIA SOCIAL

Núm. 129 - Any III - Epoca III

Barcelona, 23 de desembre de 1933

Número solt: 15 Cts.

Organ de la Unió Socialista de Catalunya

Després de la declaració ministerial

Un govern al dictat

Si fer política és dominar les situacions, cal convenir que la solució de la darrera crisi es caracteritza pel fet d'haver procedit els encarregats de solucionar-la com a veritables amos dels esdeveniments. La cosa ha estat reduïda entre un nombre reduït de personatges, i ni per un moment s'han hagut de témer intervencions desagradables d'aquells que s'havien vist eliminats de l'escena política. Vam assistir a un assaig general de crisis balcàniques en els darrers governs Azaña, i ara la comèdia ha pogut tenir lloc sabent tots els personatges llurs papers al peu de la lletra.

Aparentment era Lerroux qui tenia la clau de la situació. Foren els lerrouxistes els que crearen aquest estat de coses i lògicament eren ells els que n'havien d'assumir les responsabilitats.

El lerrouxisme ha estat conseqüent en la seva ètica antisocialista. Per al lerrouxisme era preferible la monarquia al reconeixement de la força del socialisme. Encara que la fòbia socialista no era altra cosa que l'exeusa per a provocar una situació en la qual hingué no pogués controlar els secrets de govern del lerrouxisme.

En realitat quan van refusar de col·laborar amb el segon govern Azaña no fou per la presència dels socialistes, sinó per la participació de Jaume Carner, que coneixia a fons la història d'en Lerroux per evitar totes les indecisions que poguessin tramar des del Poder. I l'obstrucció a l'obra de les Constituents, feta a consciència i amb el propòsit de fer tota l'obra dissolvent possible, no tenia altre objectiu que anullar les altres forces republicanes per poder quedar amo del terreny i satisfer totes les concupiscències de la partida.

Ja hem arribat al final de la comèdia i Lerroux «és Poder», com diu ell amb frase gitana. Que ningú no tingui cap dubte que Lerroux ha volgut aquesta situació. Encara que sigui probable que ell aspirés a tenir al Parlament una representació més nombrosa, en el fons, del que es tractava era de determinar un estat de coses tèrbol apte per als més equívocs aferismes. Perquè amb República o sense República, la gent que persegueix la satisfacció de llurs apetits el que li interessa és una política de conveniències i de transaccions amb aquells que estan disposats a admetre-ho tot. Ara es governarà amb el cor a la mà, i amb el cor a la mà es comprendran totes les flaqueses i de totes les flaqueses se n'obtidran compensacions.

Reflexionem el que representa un període de govern de dreta, primer per mitjà d'agents més o menys directes i després obertament per les dretes mateixes. No es tracta a Espanya que, per un resultat electoral, alternin al Poder forces de diferent significació ideològica, però adaptades a una legalitat que

s'admet íntegrament. El predomini de les dretes és la rebel·lió més descarada contra la legalitat existent. I per un fenomen moral propi del període de davallada que travessem, tot el que s'anirà fent afeblirà una legalitat que, pel sabotatge que se li farà des del Govern, és ja precària per ella mateixa.

Podia esperar-se que per l'impuls tan natural en els homes de sostreure's a humiliacions i a tutelatges ominosos, Lerroux pujaria al Poder amb la mateixa arrogància amb què va fer-ho quan va substituir el govern Azaña. Però no ha estat així. Lerroux, per manca de fons republicà va assumir el Poder en pla de reptat contra els republicans, i no ha volgut fer-ho amb els monàrquics, en virtut precisament de les afinitats sospitoses amb aquests elements que s'han anat accentuant.

Des del punt de vista socialista aquesta situació, dins els àmbits parlamentaris, no ofereix

cap perspectiva de millorament, ni tan sols el de mantenir-se en el pla legal, bo i fent una política conservadora. El Socialisme no pot esperar res d'aquesta legalitat. Al contrari, totes les posicions legals que siguin habilitades ho seran contra el Socialisme.

Aquest és el sentit de la resposta de Gil Robles al discurs de presentació d'en Lerroux. Gil Robles va puntualitzar concretament el que calia fer en el pla legislatiu, sortint al pas de les ambigüitats d'en Lerroux. I o Lerroux prepara el terreny de la revisió constitucional, o les dretes precipiten el seu domini per altres procediments. La situació, després de la intervenció d'en Gil Robles ha quedat clara i definida.

I les dretes van al Poder contra nosaltres amb l'ajut lerrouxista, o el proletariat, tenint consciència del que se li esperava, va de dret a la consecució del Poder.

Declaracions del company Comorera

El govern Lerroux.- La crisi del govern de la Generalitat.- El deure dels joves

Tornem a atansar-nos aquesta setmana al llit del company Comorera per demanar-li les seves impressions sobre el moment polític actual. Aquesta vegada el trobem molt animat: és el que el metge li ha dit que li quedava molt poc temps de llit, una o dues setmanes com a màxim. En efecte, l'estat del company Comorera és completament satisfactori. Celebrem aquesta notícia, que tant ha de ploure als nostres companys, i ens preparam a recollir les manifestacions que, sempre condicionades, ens ha volgut fer el company Comorera:

— La declaració ministerial de Lerroux és la negació definitiva del Lerroux aparent, del Lerroux que havíem conegut així. El Lerroux que parlava d'igualtat social i econòmica ja havia passat fa molts anys a la història i de l'antic «rebelde» a sou de Moret, no en quedava més que la fraseologia anticlerical. I aquest darrer aspecte que li quedava cau ara completament, puix l'actitud més clara de la declaració ministerial és la d'un sotmetiment ortodoxe al Vaticà.

Dissortadament no hem de rectificar res del que hem vingut dient fins ara de Lerroux i del lerrouxisme: començà la seva aventura política a Barcelona amb patent de cors signada per Moret i l'acaba ara a Madrid amb una altra patent de cors signada per Gil Robles. Contra Catalunya utilitzà aleshores la franquícia que li concedia la monarquia i contra la República utilitzà la que les dretes monàrquiques i els feixistes li concediren ara, puix tot allò que sigui atemptat contra el contingut social, laic i humà de la República, és atemptat contra la seva pròpia essència.

La posició de Gil Robles davant de la declaració ministerial és completament inadmissible. O s'és republicà i no se n'és. Condicionar la seva afeció al règim de la manera que ho han fet, no és altra cosa que un innoble xantatge. De totes maneres, si Gil Robles ha obrat així és perquè sap perfectament amb qui se les heu. Si no hi hagués Lerroux, prompte sempre a qualsevol traïció, Gil Robles no hauria parlat per boca de Pius XI. L'actitud d'Acció Popular planteja un

problema de molta gravetat per al President de la República, problema que s'aguditzarà a la caiguda de Lerroux.

Aquest problema pot resumir-se en la següent pregunta: Podrà confiar-se el Govern de la República a un partit que no acata la voluntat republicana del poble i que representa una orientació contrària a la seguida fins ara i en molts aspectes netament anti-republicana? Pot confiar-se la República a un grup d'hommes que per respectar-la, la volen enfundar abans a Roma? Naturalment que si Alcalá Zamora fos un home digne resoliria aquest problema dissolent un Parlament contrari a la República però és de témer que el cicle de les traïcions iniciat amb la dissolució de les Corts Constituents no es tanqui pas per ara i que Alcalá Zamora no vacillarà a lliurar la República a uns grups que són incompatibles amb ella.

Pausa. Entra a la cambra, portant amb ella una alenada d'ingenuïtat i d'alegria, la figura eixerida de la petita Nuri, la filla del company Comorera. Passem a parlar de la situació catalana i de la pròxima crisi del Govern de la Generalitat. «Es que la U. S. C. ha de col·laborar amb el nou Govern que es formi?»

— Si les circumstàncies fossin normals, jo seria contrari a tota col·laboració governamental però avui ens hem de considerar en estat de guerra i hem d'obrar en conseqüència. La col·laboració governamental, si és demanada espontàniament pel partit majoritari, l'hauré de condicionar a la realització immediata d'uns quants punts que considerem de capital interès, puix alhora que justificarien la nostra col·laboració, donarien d'una vegada satisfacció als anhels de la classe treballadora catalana que durant dos anys ha vist defraudats. Aquests punts — o els principals — són: l'aprovació de la llei agrària tenint com a base mínima el dictamen de la Comissió parlamentària; la llei de cooperatives; l'organització, en vasta escala, del Banc de Crèdit Agrícola i Cooperatiu; l'estricta compliment de les lleis socials i laiques de la República; la depuració i la reorganització de l'administració judicial; la

El programa de Lerroux

Fa trenta tres anys, Alejandro Lerroux apareixia als ulls d'aquell gran visionari que es digué Ferrer Guàrdia, com el cabdill indiscutible de les forces republicanes i revolucionàries espanyoles. Enganyat, com ho foren després les masses obreres, per la fraseologia llampanant d'aquest comediant sinistre, l'invità a fer-se càrrec de la direcció del moviment. I Lerroux, seguint la traïció que havia de dur Ferrer a morir sota els fusells de la monarquia, li contestà amb la següent carta, que avui, ell al poder, és el ressò de totes les víctimes immolades, de totes les il·lusions frustrades, en la seva marxa ambiciosa i egoista vers el poder:

«... Los jefes republicanos se han gastado y los programas se han hecho viejos; en consecuencia, los partidos se han disuelto. Las doctrinas republicanas no han progresado. La vieja labor consistía en hacer con los elementos que se tenían, moldes nuevos. Ha progresado todo alrededor de los dogmas republicanos, menos los dogmas. La experiencia, la ciencia y la mayor cultura han producido ideales más conformes a la realidad y al porvenir. Los directores republicanos por empeñarse en la conquista del poder han transigido con todas las infamias y tiranías sociales; por eso el pueblo (llamo así a los que viven asalariados, sin pan suficiente ni bastante instrucción) les han abandonado. Ellos saben, y lo sabe todo el que piensa, que la República, sólo por serlo, no mejorará esencialmente, sino accidentalmente la Sociedad en que vivimos. ¿Cómo, pues, se quiere hacer la República sin republicanos? Y los pocos que oficialmente quedan se entretienen en discutir si evolución, si revolución, si federal, si unitaria...! Moldes nuevos, programas nuevos, nuevos ideales: eso hace falta. Busquemos al pueblo y digámosle: trabajador asalariado, de cuya trabajo viven el Estado, el cura, el soldado y el juez en la holganza, robándote las dos terceras partes del producto que es tuyo en totalidad, vamos a concluir con todo eso: queremos que todos trabajen, para que todos produzcan y ninguno huelgue viviendo a costa de otro. Trabajadores, somos como tú; no nos basta la igualdad moral que predicó Cristo, ni la política que predicó la revolución francesa; queremos también la igualdad económica. Esto es una revolución radical, una transformación social: hagámosla, pues. Y si luego hace falta un Gobierno, sólo la República, tan liberal y radical como sea posible, pero en cuya bandera escribamos este lema: «Lucharemos hasta conseguir que los hombres no necesiten ni leyes, ni gobiernos, ni Dios, ni amo».

Ahí tiene usted expuesta mi opinión y apuntado el esqueleto de mis ideales; ante todo y sobre todo asegurar el derecho a la vida; que todos coman pan del cuerpo y pan de la inteligencia. Esto propago por escrito y de palabra en el periódico y en los mítines, todos los días y a todas horas. Si los republicanos avanzasen un poco, la tarea de ganar la opinión sería fácil. En esto estriba mi fuerza; en eso y en que no pido votos ni quiero actas.

A. LERROUX.

dissolució del sotmetent; la venda lliure d'específics; la regulació de la renda urbana; la defensa de la República i l'autonomia per tots els mitjans...

«En fi, volem que el Govern que es constitueixi, sigui un autèntic Comitè revolucionari que sàpiga, no sols aixecar la moral de tots els catalans que treballen, sinó preparar-los per a totes les accions materials que la defensa de la República i l'autonomia pugui exigir.»

Pel que fa a la col·laboració d'altres grups en aquest Govern, no sóc partidari de portar la iniciativa, però no crec que ens hi poguem oposar si el partit majoritari en prengué la responsabilitat i els altres partits acceptessin les bases mínimes que he exposat.

Pausa...

— Els nostres companys no han d'oblidar que durant aquest temps i no sabem per quant temps encara, ens trobem en un període revolucionari i per tant tota la nostra actuació hem de veure des d'aquest pla d'anormalitat. Són hores aquestes de gran responsabilitat en les quals tot el futur de les classes treballadores està en perill. I per salvar aquest futur, no hem de regatejar sacrificis a l'exterior ni concursos a l'interior. Els joves, especialment, tenen una missió a complir en aquesta hora. Voldria que la meua veu arribés a tot jove militant per tal de impulsar-los a ingressar sense pèrdua de temps a la Federació Esportiva de la U. S. C. i de constituir grups a cada localitat en relació constant amb l'organisme central. Aquesta crida no és formulària sinó que és una exigència urgentíssima del nostre moviment. Ha arribat l'hora del jove, és a dir l'hora dels homes que sense enraonar molt saben fer feina forta...

Ens arriba el diari amb les darreres notícies de la malaltia de Maclà. I Comorera reprèn:

— La malaltia de Maclà és una degència per a Catalunya, que podria tenir gravíssimes conseqüències segons el seu desenllaç. Esperem que la fortitud física d'aquest home al qual Catalunya deu tantes coses, resistirà aquesta crisi. Catalunya encara necessita d'ell; el seu símbol i el seu presfígi poden fer coses que sense ell avui per avui no serien humanament possibles.

ARDIAGA

Lerroux i la Lliga

La política espanyola té avui un caire completament balcànic i encara baix de sostre.

Es dona el cas curiosíssim que la Lliga Catalana, ex Lliga Regionalista, ofereix el seu concurs lleial al govern Lerroux.

Qui ho hauria dit, uns quants anys enrera?

L'enemic natural de la Lliga era en Lerroux o bé, capgirant els termes, l'enemic natural de Lerroux era la Lliga. La lluita política a Barcelona, un cop acabat el caciquisme alternant de liberals i conservadors, va quedar concentrada entre els regionalistes de la Lliga i els lerrouxistes. Era una lluita acarnissada i sense quarter, una lluita de tots els dies i de totes les hores que arribava al roig viu en les èpoques electorals. Els joves bàrbaros — escamots de Lerroux — i els requetés — escamots de la Lliga o d'un partit coaligat amb la Lliga — anaven a trets i es perseguïen com a conills.

Cambó era l'objecte de l'odi de tots els lerrouxistes i Lerroux era el blanc de tots els atacs dels regionalistes. Aleshores de la vibració de Solidaritat Catalana els joves bàrbaros van atemptar contra la vida de Cambó i el feriren greument. Si Cambó hagués mort en aquella ocasió la Lliga potser li hauria aixecat un monument, però Lerroux i «El Progreso» i tots els lerrouxistes s'haurien fregat les mans de satisfacció davant la desaparició de l'enemic.

Com s'explica que ara Cambó

i Lerroux vagin de braçet, sota el paraigua d'una lleialtat recíproca?

Deixant de banda el fet que no és possible creure ni en la sinceritat de Lerroux ni en la sinceritat de Cambó en aquest agermanament sospitós, el fet té una explicació claríssima.

Cambó i Lerroux són dos exemplars típics de la burgesia aprofitaire que es val de totes les contingències per a fer diners. Ha fet diners Lerroux i ha fet diners Cambó. Ambdós els han fet de la manera que ells s'ho sabran, a base de la vivor En Cambó i a base de maniobres fosques En Lerroux, però ambdós aprofitant les circumstàncies o els llois polítics en els quals s'arrossegaven.

I ara es troben l'un i l'altre que ostenten una representació en la qual no sols poden continuar aprofitant-se sinó que també poden i han de permetre que se n'aprofitin els que els segueixen i la massa anònima que els ha portat al candeler. Que visqui tothom, que tothom arrapi el que pugui, que quan l'ocasió passa cal no deixar-la passar i aprofitar-se'n.

L'únic que no té dret a la vida és el rebuig del poble, és el subdit que treballa i produeix; aquest ja en té prou amb el salari i amb els rosegons que la beneficència oficial i la caritat particular li llença de tant en tant. I que no es queixi, perquè si es queixa li aplicaran les lleis d'excepció que hi hagi fetes i si no n'hi ha de fetes en crearem alguna que permeti alçar l'estaca.

Heus-ací com Cambó i Lerroux s'han trobat d'acord amb uns punts de vista i pacten un concurs recíproc de lleialtat.

A més, avui, ja no existeix el problema que abans dividia la Lliga i Lerroux. Abans hi havia el problema de l'autonomia de Catalunya que era la filia d'En Cambó i la fòbia d'En Lerroux. Però avui aquest problema ha desaparegut. Des del punt de vista de Lerroux, Catalunya no té ja cap interès; se li va donar una autonomia ben entesa de la qual moure n'apartarà ni una coma i ja que això està fet, que quedi fet i no en parlem més; tot el que pot passar és que per les o per nefes vingui una regressió de les llibertats autonòmiques i tampoc això no interessa: en tot cas, millor. Des del punt de vista de Cambó, la visió de Catalunya és la mateixa, si bé amb un caire una mica patriòtic de conservació de les llibertats conquistades, que encara que sigui la República que les ha donades, no cal fer esgarips perquè la Lliga, i Cambó participant, ja havien dit sempre que la forma de govern era cosa secundària: República? Monarquia? Catalunya.

Desaparegut a més a més l'entremetiment del problema català, res no s'oposava a que les distàncies entre Lerroux i Cambó s'escurressin i arribessin a donar-se la mà. Lerroux mirarà Catalunya amb indiferència i Cambó hi conservarà l'escalfora del seu prestigi amb els mecenes que són el seu orgull.

I la mà dins la mà, l'un i l'altre, Lerroux i Cambó aniran avant pel camí de la política espanyola, tan balcànica i tan baixa de sostre com volguen, però oberta al pas dels aprofitadors passats i presents... i futurs si no els parem els passos.

LA COOPERATIVA GENERAL DE CONSUM DE BARCELONA

Dimarts passat es procedí a la constitució definitiva del Consell d'Administració d'aquesta Cooperativa, constitució que s'havia ajornat a causa dels darrers esdeveniments.

En la constitució del Comitè, que darrer nomenat President, el company Rius Ponseti; Secretari d'actes i correspondència, Ardaca i Secretari d'Administració, el company Emili Ferrer.

L'acció municipal, la classe obrera i l'economia col·lectiva

Properes les eleccions municipals de la nostra terra, les primeres que es realitzen sota el règim autònom, és interessant de donar a conèixer aquest magnífic estudi del company Edgard Milhaud, el famós catedràtic de Ginebra i director dels «Annales de l'Economie Collective», en el qual es passa revista, a la llum del Socialisme, a les diverses possibilitats que l'acció municipal obra a la classe obrera a la realització de l'economia col·lectiva.

La legislació de tots els països reconeix el dret dels municipis a intervenir en el terreny econòmic. Aquest reconeixement fa dels poders locals un instrument de gran força per a la classe obrera.

La raó d'aquesta força es troba en el caràcter de les intervencions municipals d'ordre econòmic, la flexibilitat i l'extensió de l'organització cridada a operar, la varietat de les formes de la seva acció i la fecunditat de les col·laboracions que possibilita.

Mentre que l'empresa privada de caràcter capitalista, a la qual un municipi concedeix la gestió d'un servei públic, no té altra preocupació pròpia que la realització del màxim de beneficis el municipi que administra pel propi compte un servei d'aquesta naturalesa o col·labora amb una empresa privada per a la seva gestió, té per objecte contrari la utilitat social; bé es tracti de l'avantatge dels consumidors, bé es tracti de les condicions de treball dels assalariats, és sempre la utilitat general que és per a l'autoritat municipal, el criteri essencial i és aquesta utilitat general el que atorga a la seva gestió la seva preeminència.

No hi ha dubte que entre els interessos dels assalariats i productors i els de la massa consumidora es poden presentar oposicions, però l'autoritat municipal, en la seva qualitat de mitjanera es troba en una excepcional situació per assegurar, inspirada com està per l'interès general, les conciliacions necessàries.

Així dirigida per un principi superior, l'acció municipal disposa de tots els recursos d'una col·lectivitat pública que, com a tal, té poder financer i que, a més a més pot fer augmentar quasi indefinidament els seus mitjans per un ús intel·ligent de l'associació: associació entre dos, diversos o àdhuc un nombre elevat de municipis units per a la realització de tasques comunes per mitjà de sindicats; associació de tots els municipis d'un mateix país, per tal d'anar a la creació en comú de serveis d'estudis, per a efectuar compres en comú, per a constituir en comú fàbriques o explotacions agrícoles que els procurin materials o productes; associació entre municipis o millor dit entre unions de municipis de països diferents per tal de realitzar tasques d'interès comú sobre el pla internacional.

En tots aquests aspectes no es tracta avui ja de somnis o de projectes, sinó de realitats. Els sindicats intermunicipals de caràcter industrial i de caràcter agrícola existeixen en gran nombre en la majoria dels països i a França han fet tot darrerament grans progressos de distribució de llum i força.

Entre els tipus més interessants d'empreses intercomunals, hem de citar la Societat mútua de les administracions públiques de Bèlgica, la qual agrupa totes les administracions públiques importants d'aquest país en una caixa comuna d'asseguració contra l'incendi, una caixa comuna d'asseguració contra els accidents de dret comú i la responsabilitat civil, una caixa comuna d'asseguració contra els accidents de treball i una caixa comuna de pensions. La caixa comuna d'asseguració contra l'incendi, instituída per la Societat mútua de les administracions públiques de Bèlgica, està oberta als municipis estrangers. Pot ésser considerada, doncs, com l'embrió d'una caixa comuna mundial d'asseguració contra l'incendi, basada sobre el principi de la mutualitat, i que, basant-se exclusivament sobre els poders públics municipals, administraria en tot el planeta el servei públic i social de l'asseguració incendi en interès exclusiu dels associats, és a dir al preu de cost i sense benefici capitalista.

En quant a les col·laboracions fecundes que comporta l'acció municipal, es reflexen principalment, deixant de banda la col·laboració mútua entre municipis, a la cooperació entre municipis i altres entitats col·lectives d'utilitat general. Els municipis poden associar-se, alhora que a altres municipis, a l'Estat, a les Diputacions i Mancomunitats i a Cambres de Comerç.

Poden associar-se també a les Cooperatives de consum o operar per intermediari d'aquestes, participant a llur capital social. Aquesta darrera modalitat obre possibilitats indefinides de desenvolupament a l'acció econòmica dels municipis i quan es tenen exemples tals com els de la ciutat de Viena on s'ha organitzat una estretíssima col·laboració entre les gran masses consumidores de la població d'aquella ciutat, reunides en poderoses cooperatives de consum i la població agrícola

de les regions veïnes, també agrupades en cooperatives, hom pot donar-se compte de la importància dels resultats que es poden obtenir amb semblants col·laboracions en l'interès comú de les dues grans col·lectivitats de les ciutats i dels camps.

Magnífiques perspectives s'obren davant dels realitzadors de l'acció municipal, a condició que tinguin consciència dels recursos de què disposen i de la força de les col·laboracions que poden suscitar. Certament que per als esforços a realitzar són indispensables grans mitjans financers i que és indispensable tenir una noció clara de les dificultats que han de sorgir en aquest camí, però l'organització municipal és, en matèria de crèdit, d'una força extraordinària. Que ho digui, sinó, la història d'aquesta gran administració cooperativa belga denominada «Crédit municipal» i que gràcies a la unió de tots els principals municipis del país i a l'establiment d'enginyosos instruments financers, ha permès als municipis belgues disposar, durant més d'un quart de segle i àdhuc durant les hores més crítiques de la guerra, de tots els capitals necessaris per a l'acompliment de llur missió.

El dia en què les relacions de pau organitzada fossin realment establertes entre els pobles, una gran institució de crèdit internacional que federés les institucions nacionals de crèdit municipal, seria alhora un dels instruments més eficaços de distribució internacional de crèdit entre els pobles i de consolidació de la pau.

Però hi ha encara molts altres camps on la col·laboració internacional podria desenvolupar-se sobre el pla municipal. No n'esmentaré més que dos: l'un relatiu als espectacles cinematogràfics i l'altre, a l'endegament social de les hores lliures de la classe obrera.

En alguns països ja s'han fet esforços per arrancar els cinemes de les mans de les grans empreses capitalistes. Noruega va al cap d'aquest moviment. En totes les ciutats principals, tots els cinemes o els principals són en les mans del municipi. Al 1917 es creà una federació nacional dels cinemes municipals de Noruega i aquesta, per la seva banda, fundà, al 1919, una Oficina cinematogràfica internacional que desfent el monopoli de les empreses privades concessionàries de films, instituí un fons per a desenvolupar la producció a Noruega, inspirada en la única preocupació de la bellesa.

Henrik Berg, en el seu article «La municipalització dels cinemes a Noruega» aparegut en els «Annales de l'Economie Collective» de juliol-octubre 1927, resumia així les seves impressions sobre l'obra realitzada:

«... La municipalització dels cinemes a Noruega ha procurat als municipis nous ingressos completament segurs i d'un import apreciable; i amb ajut d'aquests ingressos, els municipis s'han pogut procurar els recursos indispensables per a portar a cap llurs funcions d'ordre intel·lectual i educatiu.

EDGARD MILHAUD

COMARCALS

Calella DAVANT LES PROPERES LLUITES ELECTORALS

Com els d'arreu de Catalunya, els socialistes de Calella es disposen a complir amb llur deure davant de les properes eleccions municipals. Coalitzats amb Esquerra Republicana de Catalunya ens presentem de nou a la lluita, a no ésser que els nostres «molt honorats» i «nobles» adversaris no es proposin fer com en les eleccions passades, no a trencar les urnes, sinó a pertorbar la bona marxa de l'elecció per tal de trobar motiu de calumniar els ciutadans que porten dignament la campanya electoral esquerrana. Però aquesta vegada no passarà; si l'intent hi és, estem disposats a intervenir enèrgicament per tal de demostrar al poble qui són els pertorbadors i els terrors jugadors de mala llei.

La Secció de Calella es disposa ja al combat. Cal que tots, en conseqüència, ens disposem als màxims esforços. Cal que intensifiquem la nostra acció prop de les nostres companyes per tal de fer convèncer-les de la necessitat de complir amb els nostres deures d'obrer, tota vegada que ja s'ha vist clarament quins són els que fan justícia al poble i els que administren amb més honestetat els seus interessos. Si heu vist tots, companyes i companys obrers, l'actuació d'uns companys vostres en el municipi d'aquest poble i les millores que n'ha reportat tota la classe obrera del poble, heu de manifestar-vos resoltament contraris a aquesta gent que no tenen altra bandera que la destrucció de tot el que s'ha vingut fent fins ara per la representació obrera.

Hem de fer tots plegats que en les vinentes eleccions municipals, Calella es dignifiqui, es regeneri i s'alliberi d'aquest esperit resclosit i hipòcrita que ha estat fins ara una de les ca-

Al mateix temps, els municipis han aconseguit establir un control de la producció cinematogràfica i a ampliar el quadro en una tal mesura que les empreses privades no haurien estat en condicions de realitzar una obra semblant.

Que hom s'imagini ara els municipis d'altres països realitzant una obra anàloga i tots aquests organismes intermunicipals entrant en relació entre ells i assegurant, en les condicions més econòmiques, la circulació dels films i rivalitzant en llur preocupació de realitzar les produccions més estètiques. No cal dir quins admirables progressos podrien obtenir-se per la col·laboració organitzada dels municipis, en alguns anys, en un terreny tan important per al desenvolupament cultural dels pobles.

Igual pot dir-se de l'endegament social de les hores lliures de la classe obrera. Així s'imposa la col·laboració dels municipis i de les cooperatives, col·laboració que pot ésser prodigiosament fecunda. Cal subratllar en aquest aspecte, l'obra realitzada a França pel «Comité National des Loisirs», creat pel malaganyat Albert Thomas i finançat i impulsat per la Federació Francesa de Cooperatives de Consum. En aquesta hora ja han estat adquirits o bastits a França més de deu hotels per acollir-hi, al preu de cost, el més gran nombre d'obrers. Aquesta obra s'ha d'estendre, a França i arreu, però no podrà fer-ho amb la rapidesa necessària, si als recursos treballament adquirits per les organitzacions cooperatives, no s'hi afegeix, en aquesta gran tasca d'interès social i d'interès humà, el concurs dels municipis i el de l'Estat. Els municipis que assegurin l'organització de retigus per a infants, la distribució de llet, els serveis de proveïment, la construcció d'habitacions, la distribució de l'aigua, del gas, i de l'electricitat, la circulació de tramvies i altres mitjans de transport urbà, no poden desentendre's —sobretot en aquesta hora que les vacances obreres han esdevingut un desiderat social essencial— de la possibilitat dels treballadors de passar llurs vacances en condicions d'higiene, de benestar, de confort que responguin realment a la utilitat dels serveis que ells donen a la comunitat per llur treball durant l'any.

Es, doncs, una obra de gran abast, d'horitzons il·limitats, la que les administracions municipals poden realitzar si volen i si saben anar fins al capdell de llurs possibilitats. El dia en què en cada municipi, cada militant i cada regidor obrer i socialista es doni compte exacte de tot el que pot obtenir, per a la realització del seu ideal, d'una acció municipal vigorosa i sistemàtica i obrarà, per tant, en conseqüència, es donarà un gran pas en el camí de la instauració de l'economia col·lectiva no sols en el municipi, sinó en el món sencer.

EDGARD MILHAUD

racterístiques d'aquest poble i malauradament de molts dels seus obrers. Les dones, sobretot, agafant exemple d'aquestes monges que per tal d'ensorrar la República no han vacil·lat en despullar-se dels hàbits, han de deixar enrera tota timidesa i amb el cap ben alt i la mirada serena i jolosa han d'atansar-se totes a les urnes, a complir amb el seu deure d'obreres i de ciutadanes i a destruir les maniobres sinistres de la reacció calellena.

VILARET

Crèdit i Previsió SOCIETAT COOPERATIVA Carrer, 678, 1.º - Tel. 16871 L'objecte de la Societat es practicar la cooperació en el crèdit, l'estalvi i la previsió suprimint el lucre en aquestes activitats

MOVIMENT SINDICAL

Les masses, fora dels sindicats faistes

El procés de la descomposició sindical a Catalunya segueix el ritme que nosaltres havíem ja previst. Després d'haver conservat nominalment la direcció dels Sindicats, els anarquistes emprenen accions sense la intervenció dels Sindicats. Si l'acció anarquista tingues una lògica, podria preguntar-se a llurs capítosts per què tenien interès a dominar els Sindicats si no els servien per a res. En realitat, però, el que ha ocorregut és que el predomini anarquista en els Sindicats era una cosa d'aparència i res més. I no tan sols els anarquistes no tenien força sindical, sinó que tampoc tenien cap influència en les masses obreres. L'acció revolucionària que han realitzat darrerament, ho ha estat per gent seleccionada i prèviament juramentada, sense que la massa hagi participat per res en la revolta.

Es inútil fer comentaris que puguin ésser atesos per lluitadors de bona fe cridant a una rectificació i lluitant-se a una obra de profit pel proletari. Perquè, cal repetir-ho, d'aquests desordres que en pateix més és precisament el proletari en nom del qual es promouen. I no volem escatir ara aquells aspectes que han cridat l'atenció de tothom pel que tenien de dubtós i de tèrbol. Acceptem que en el pensar dels dirigents no hi ha hagut altra idea que la que aquesta situació tendia de manera inevitable a una dictadura i que s'imposava una reacció del poble com més aviat millor. Però àdhuc sota aquest punt de vista la revolta ha estat contraproduent i té tots els calers d'una contumàcia i d'un orgull sectari que fan inútils totes les reflexions. Hi ha una perfecta coherència en tota l'acció anarquista del darrer període, ço que vol dir que l'estat psicològic d'aquests lluitadors és quelcom de definitiu.

Si abans de la revolta, les masses podia dir-se que ja havien desertat dels Sindicats, ara la destrucció i l'abandonament és total. Ni l'anarquisme representa res sindicalment, ni queden Sindicats obrers. I els militants de totes les altres tendències no poden mirar impassibles aquesta situació.

Si ja des de temps les masses es trobaven davant d'aquest problema, ara ha esdevingut apremiant. Totes les males arts capitalistes no haurien aconseguit amb més encert el propòsit de deixar el proletariat indefens tant com aquest desviegat revolucionari. I malgrat això, malgrat que la rectificació de procediments feia afluir les masses vers els Sindicats de classe de la U. G. T., l'ambient general no permetia considerar com resolt el problema de l'orientació definitiva de la massa; ja que, per la desmoralització general, la immensa majoria dels obrers no es pronunciaven obertament per emprendre un nou camí. Això vol dir que tots els militants i totes les tendències que han provat d'orientar la massa han més o menys fracassat. I encara que l'espai de temps que s'ha esmerçat en l'obra de sanejament sindical sigui insuficient per a apreciar els resultats, les circumstàncies han esdevingut d'una tal gravetat que potser indiquen ells mateixos un temps més curt pels assajos, i creen en els militants deures immediats de defensa obrera que sols poden complir-se oferint immediatament elements immediats d'acció.

El problema sindical no és, avui, altra cosa que un dels aspectes de la crisi que travessa la classe obrera en front de l'ofensiva reaccionària i feixista. Si la situació de la política espanyola fos la d'una normalitat més o menys duradora, els Sindicats haurien d'omplir una funció normal, potser no massa urgent. Però, tot el contrari. A Espanya es preveuen esdeveniments que exigiran de la classe treballadora tot l'esforç que sigui capaç de rendir. I seria una traïció al proletariat espanyol que a Catalunya, per la incomprensió de tots, el moviment sindical es desenvolupés amb plena anèmia i no pogués constituir un element de protecció ni d'ofensiva obrera.

O ara o mai és té la noció a Catalunya que l'arribar a un mínim d'unitat pel proletariat català. I aquesta unitat sindical damunt la base d'una orientació ampla, sols pot realitzar-se al punt de coincidència tàctica a què han arribat totes les tendències sindicals disperses, tenint en compte la més gran força existent. Les masses no tornaran als Sindicats faistes, però tampoc recolzaran Sindicats anòmics que no permetin assolir la unitat obrera.

EL COMPANYY RULL, SECRETARI DE LA FEDERACIO LOCAL DE COOPERATIVES DE BARCELONA

Ha estat nomenat Secretari de la Federació local de Cooperatives de Barcelona, el company Rull, Administrador de JUSTICIA SOCIAL, qui ostenta en aquella organització la representació de la Cooperativa Popular de Consum «La Previsora», de la nostra ciutat.

Pamflets

Més republicans que Déu

A JOSEP FONTBERNAT

Sa Santedat ja ha format Govern.
El presideix per ara monsenyor Lerroux.
Un bisbe els ha beneït, amb la mà dreta i l'esquerra.
Amb el nas.
Amb les quatre potes.
L'Estat del Vaticà ja té una colònia.
Se'n diu, provisionalment, República Espanyola.
Li sembla una colònia de negres.
Ens veiem negres.
Ens volen fer treballar com a negres.
Una concessió xinesa.
Ens volen enganjar com a xinesos.
Ens volen fer combregar amb taronges de la Xina.

Sa Santedat es torna republicà.
Alguns catòlics el segueixen amb reserves.
Per conveniències.
Sempre ha fan així els millors dels catòlics.
Obeeixen en part, per conveniència i amb reserves.
Quan el dogma ja nosa, se'n prescindeix.
La fe ha de donar un interès.
N'hi ha d'altres que resulten més baladrers.
Són més pocs, i no pas millors.
Com Albiñana.
Els catòlics que obeeixen el pastor també el comprometen.
Sempre han d'ésser més papistes que el Papa.
Ara volen semblar més republicans que ningú.
Més que nosaltres.
Més que Déu.
(Déu també ens diran que és republicà quan tot el món serà República.)
Es una cosa tan nauseabunda que ja veuen temptacions de proclamar-se monàrquic.

La guàrdia suïssa durà gorra frígia.
O tricòrn.
Cada dia ens trobarem a la sopa tot un bisbe amb mitra i bàcul.
Tornarà a haver-hi misses de campanya i farem restaurar degudament el Sagrat Cor del Cerro de Los Angeles.
Els generals cridaràn «Viva España!» en comptes de renegar.
Els màrcales sortiran a la Gaseta.
Si hi ha encara eleccions, aquell dia cantarem a ple pulmó per les cantonades allò dels capellans de Sant «Franciscu».

Sort que es proclamarà la República a l'Estat del Vaticà.

GRANIER-BARRERA

Destriant el camí

Amb el pensament farcit d'ideals esquerristes, he estat lluitant durant molt de temps, per a trobar un partit polític els objectius del qual fossin inspirats pel mateix sentiment humanitari que es forjava en la meua ànima.

I gràcies a la lectura d'alguns temes socials i als discursos dels oradors que he escoltat, he comprès que sols el Socialisme podia ésser la torxa que il·luminés el meu esperit ple d'amor per la llibertat i la igualtat de classes tal com el marxisme proclamava.

Essent com sóc, obrera del ram mercantil, on els prejudicis han estat de sempre més arrelats,—per pertànyer la major part dels seus components a la petita burgesia,—no he trobat inconvenient a deixar-los de banda per tal com algun dia i quan la meua vida sigui ja més arrelada, pugui lluitar i ésser una ferma militant en pro de les reivindicacions obreres, tasca imposada per l'ideal socialista i que jo admiro sota tots els conceptes.

Jo voldria que totes les dones que treballen, ja sigui en fàbriques, tallers o oficines, llegissin el que en un moment de sinceritat i espontaneïtat m'ha dictat el meu cor, però especialment aquestes darreres, ja que per pertànyer—o creure pertànyer— a una

classe superior, són les que tenen el cap més farcit de convencionalismes i en les que el fanatisme religiós troba més ample camp per escampar la seva metzina, volguessin donar-se compte que amb llurs idees arcaïques van contra elles mateixes, van contra llur pròpia llibertat i es fan esclaves, no pas per la necessitat de subsistir, sinó perquè a costa d'elles la caverna pugui conspirar i pagar a tota una caterva de capellans i capellanets que prediquen la humilitat i la pobresa, quan el que en realitat fan és avivar la foguera dels odis i dels egoïsmes, arreu del món.

Companyes: Les idees marxistes marquen el camí a seguir i aquest es presenta clar i espaiós dins les excercades lluites socials que pertot arreu es plantegen. Entrem en ell amb decisió.

ASSUMPCIO RAMIREZ

Joventut Socialista de Catalunya

CURS D'ECONOMIA POLITICA

Dissabte, dia 23, a dos quarts de vuit i a l'aula núm. 4, el company R. Folch i Capdevila donarà la sisena lliçó del present curs.

PROXIMA ASSEMBLEA

En la setmana del 14 al 21 de gener de l'any nou, tindrà lloc la celebració d'una assemblea destinada a l'organització de diverses seccions que afecten a la marxa de la nostra entitat. Més endavant donarem l'ordre del dia de l'esmentada assemblea.

A totes les seccions IMPORTANT

La direcció de JUSTICIA SOCIAL prega a totes les Seccions que li trametin urgentment, per a llur publicació, els noms dels companys elegits com a candidats per a les properes eleccions municipals.

"El Socialista" a Barcelona

El nostre fraternal col·lega "El Socialista", òrgan central del Partit Obrer, a partir del primer de novembre arriba cada nit a Barcelona el mateix dia d'aparèixer. A partir de les dotze de la nit, tots els nostres companys poden comprar el seu diari a tots els quioscos.

Els treballadors de la U. S. C. i de la U. G. T. i tots els simpatitzants han de correspondre a aquest esforç administratiu comprant i fent comprar el diari obrer, quasi sol, en aquests moments, a defensar els interessos treballadors davant la reacció amenaçadora.

Al Parlament de Catalunya

La intervenció obrera en els organismes governamentals de cultura

Discurs del company Fronjosà

Una de les coses que té a reivindicar la classe treballadora, en la societat actual, és el dret de poder desenvolupar la seva intel·ligència sense fre i que el no poder-ho fer, el no poder-ho realitzar, sigui qüestió solament i simplement de les possibilitats econòmiques de què disposi.

Si en representació de la Minoria Socialista s'atreveix a parlar un treballador manual a defensar els drets a la cultura de la classe treballadora, és per a posar més en contrast la situació nostra amb la societat actual, en matèria d'aquesta naturalesa.

Ja sé que aquesta llei té un caràcter tècnic; però nosaltres volem que en tots aquells llocs on es discuteixin qüestions que ens afecten i ens interessin, hi tinguem representació la classe treballadora, perquè almenys fent d'observador, acostumat-se i aclimatant-se a assistir a aquestes reunions, poguem defensar els seus interessos en l'ordre cultural, menyspreats i desconeixuts, unes vegades conscientment i altres vegades inconscientment, en la major part d'institucions d'aquesta mena, que han tractat els problemes de la cultura i que en lloc d'ésser tractats sota un punt de vista que pogués afectar a tota la humanitat, ho han fet de tal manera que solament han possibilitat el poder-lo obtenir les classes adinerades, les classes posseïdores.

El poble es dona compte de què li manca cultura, que li falta preparació, però el poble també es dona compte de qui són els responsables de què no tingui aquella preparació i aquella cultura. Així com ell sap, per damunt de totes les qüestions que ha de resoldre d'una manera imperativa, la seva situació d'inferioritat en què es troba i que és conseqüència de la seva manca de preparació, de no tenir la intel·ligència prou cultivada per veure, no solament aquelles qüestions que en un moment determinat se li plantegin, sinó els efectes posteriors i la solució que pugui prendre en aquells problemes, sap també perfectament quins són aquells responsables, aquells que tenen interès en mantenir la ignorància de les classes populars perquè pensen que mentre les classes populars continuen estant en una inferioritat intel·lectual, estaran en inferioritat en tots els altres aspectes.

LA UNIVERSITAT HA D'ESTAR OBERTA A LA INTEL·LIGENCIA

Jo no vull pas dir i no vull pas caure en el vici o en la convicció de molts intel·lectuals del socialisme internacional, de creure que el problema social és sols un problema de cultura. Jo no vull creure en aquestes exageracions. Però jo no vull negar, ni puc negar, ni puc desconeixer, és que la cultura és un gran factor d'emancipació; no l'únic—com pot ésser l'únic— però evidentment és un gran factor d'emancipació.

Jo no vull caure, tampoc, en aquelles vaguetats de suposar que tota la gent treballadora tenen condicions excepcionals per a arribar als alts llocs del saber. No, no; jo crec això, crec que si entre les classes posseïdores hi ha gent ben organitzada mentalment, també n'hi ha en les classes treballadores. El que jo vinc a dir, el que jo vull venir a dir aquí, és que s'ha plantejat la qüestió de tal manera, que prèviament hi ha un factor que se'l considera cosa negligible i cosa despreciable. No s'hi val—no aquí, a tot arreu, excepte a la Rússia soviètica, és un honor que li hem de fer— a què tots els organismes que tracten d'encarrillar i estructurar aquestes qüestions, considerin prèviament que hi ha una classe que no està capacitada.

Deia el company Campalans que la Universitat havia d'ésser oberta a la intel·ligència. Jo em recordo que quan l'any 1916 vaig ingressar a l'Escola del Treball, va ésser una de les coses que més em varen impressionar de les que deia en Campalans. Potser una de les coses que més varen contribuir a què jo deixés camins de turbulència i de violència sistemàtica, eren les paraules d'aquell mestre, i entre elles, precisament, aquesta afirmació que la Universitat havia d'ésser oberta sense excepcions per a totes les classes socials i que, per tant, la classe treballadora tenia també perfectíssim dret a entrar-hi. Que mentre això no fos, com no és ara, mena la classe treballadora no pogués entrar a les Universitats i a les Escoles especials, era un problema de dignitat que afectava potser més a les classes que així el sotmetien, que a les classes que es veien sotmeses; i d'això ja fa uns quants anys, i jo us dic que

ni en època de la monarquia, ni en època de la Dictadura, ni en època de la República, senyors, no s'ha fet res, ni poc ni molt, per a curar això. Ara mateix, moltes frases, elucubracions i discursos, molts; bones intencions, moltes. Però jo us diré, amics, que respecte d'aquesta qüestió, que jo tracto exactament igual amb el mateix sentit que quan tracto de qüestions de reivindicacions de la classe treballadora, perquè us diré que les dues coses que més m'interessen són precisament les qüestions de treball i de cultura de la classe treballadora, us diré, i vull tornar a afirmar, que posant-nos la mà al pit, hem de dir honradament que ni la monarquia, i no parlem de la Dictadura—perquè la Dictadura era una manifestació d'odi i de persecució a la intel·ligència—, ni la monarquia ni la República han fet res pràctic que es pugui pesar i mesurar, que sigui realitat, per a poder arribar a fer que aquesta frase del company Campalans—«La Universitat oberta a la intel·ligència»—pugui ésser una realitat.

LA SUPRESSIO DE L'ENSENYAMENT LLIBRE

Mireu si s'ha fet poc, que jo us diré, que el que s'ha fet ha estat en sentit negatiu. És un país com aquest, en què les classes treballadores, que gaudien d'un cert sou, fent un petit esforç, ajudaven el noi a estudiar, anant quan podia a l'aula, barrejant l'assistència a l'aula amb el treball per a poder obtenir un salari per ajudar els estudis i les despeses que comporta tot individu per la seva manutenció general, això que en la nomenclatura de la gent que es dedica a l'ensenyament en diuen l'ensenyament lliure, aquesta última possibilitat s'ha arribat a treure. Jo crec que el dia que es va acordar en la corporació respectiva impossibilitar l'ensenyament lliure, es va fer una mala acció a les classes econòmicament pobres, perquè jo no vull acceptar discussió en el pla de què per a obtenir coneixements d'una manera autèntica i profunda sigui necessària l'assistència permanent a classe. Aquí hi han alguns doctors en ensenyament que argumenten que perquè l'alumne pugui treure profit dels ensenyaments, de les matèries que s'expliquen, és precis que cada dia assisteixi a l'aula, cosa que molts ho fan per a tenir l'aprovat assegurat al final de curs.

Jo crec que és precis que a l'home que tingui un títol acadèmic, a l'home que exerceixi una professió de responsabilitat, un metge, per exemple, un enginyer, un arquitecte, que un error dels seus pot portar conseqüències greus, se li exigeixi, en quant als coneixements que diu posseir, uns exàmens, perquè s'hi han molts de procediments, un anàlisi, una demostració dels seus coneixements, tan rigorós com es vulgui. Ah! però treure encara que només n'hagués sortit un home en tot el segle XIX de la categoria d'en Gaudí, per exemple, treure la possibilitat de què aquest es manifesti, crec que això és un atemptat precisament a la cultura, i crec que això impossibilita, almenys, sinó l'obtenció d'un nomenament acadèmic, la confirmació de l'assoliment d'uns coneixements, que al cap i a la fi no sabem encara que enlloc més es donguin que a la Universitat.

I per això nosaltres, senyors Diputats, hem plantejat i hem volgut que en aquest dictamen de la Comissió hi constés d'una manera clara i terminant, que després de no es pogués al·ludir, que una de les funcions d'aquest Consell de Cultura, havia d'ésser la creació de beques, perquè jo us dic que aquest acord, aquest acord d'anul·lament de l'ensenyament lliure, és francament de classe i parcial, perquè si no hagués estat aquest esperit de classe, que no vull qualificar de casta, dels senyors que el varen prendre, hauríem vist que el problema l'intentaven resoldre al revés, és a dir, que tenien plantejada una equació i en lloc de desembarassar la incògnita per a entrar després a les operacions aritmètiques, volien fer les operacions aritmètiques abans de desembarassar la incògnita; i, per tant, el que procedia era mirar quina mitja proporcional existia de gent que a Catalunya estudiava lliure, i una vegada sabut això,—podríem dir-ne, per a dir-ho d'una manera o altra—, anar a la creació d'un règim de beques que possibilités cada any aquella mitja proporcional que estudiava lliure.

PER A LA CREACIO D'UN REGIM EFICAC DE BEQUES

Aquí li costa més agafar a un treballador una beca, que a un camell

passar pel forat d'una agulla, i a això no s'hi val. I per experiència; perquè si es fa un règim de beques que tingui els mateixos resultats que moltes carreres intermitges han tingut a Espanya—i jo explicaré això el que vol dir— no tindria cap valor. Tots sabem que hi ha carreres intermitges, per exemple, la de perits industrials, que es varen fer precisament perquè les classes treballadores poguessin arribar a tenir coneixements de caràcter tècnic i professional, i després ha resultat que la realitat ha estat al revés, i que quan els obrers han volgut estudiar carreres d'aquesta naturalesa havien de fer un esforç econòmic que les seves possibilitats no els permetien. Si nosaltres ara anem a crear un règim de beques sense una distinció prèvia de la gent que naturalment està dotada i en té mereixements, això no va acompanyat a aquest règim de beques, que cal crear-lo per damunt de tot, ja comprendreu que la classe treballadora haurà fet un negoci molt reduït.

Si hem procurat que la institució becària quedés consignada en la Llei, és perquè creiem que d'aquesta manera vindrà obligat aquest Consell de Cultura a estudiar la manera d'establir un règim de beques, i que si hi ha un control per part de la classe treballadora, per mitjà d'un seu representant en aquest Consell, almenys intentarem subsanar la injustícia que representa l'anul·lació de l'ensenyament lliure i d'aquest esperit de classe que ha orientat sempre totes les qüestions de cultura.

Nosaltres tenim interès que en aquest Consell de Cultura hi hagi una representació de la classe treballadora. Jo he vist molts analfabets amb títols acadèmics, i, en canvi, he vist molta gent que a penes sabia llegir ni escriure, que tenia un discerniment que moltes vegades haurien volgut per a ells molts senyors amb un pergamí de metre i mig penjat a l'esquena. Però no es tracta pas de fer això d'una manera barroera. No es tracta pas de cercar a cegues un obrer endregat, que digui sempre que sí, i posar-hi; no. El Govern sap que hi ha avui institucions de cultura sostingudes, orientades, mantingudes per la classe treballadora que honoren Catalunya, i que allà possiblement s'hi pot trobar un treballador que pugui estar en el Consell de Cultura. I cal que a aquelles corporacions, que aquell aplec de gent obrera que ha demostrat tenir desigs de saber, els donem tota la satisfacció i els tinguem tot el reconeixement que el seu esforç, que el seu entusiasme pel saber es mereix.

NECESSITAT DE PASSAR DEL PERIODE DE PROMESSES AL DE REALITATS

Jo crec que els homes de l'Esquerra no sou pas d'aquells que si no heu arribat a donar solució a això, sigui perquè no sou homes de cor. Jo crec que per damunt de tot, si hi ha un partit a Catalunya en aquests moments, que pugui resoldre aquestes qüestions que afecten la classe treballadora, que des de molts anys estan plantejades i existents, és l'Esquerra Republicana. I dic això, no perquè no em recordi que hi han hagut també altres partits que no ha estat el vostre, que han fet alguna cosa per la cultura de les classes populars; prou l'han explotat. Però tingui's en compte que la satisfacció del proletariat no és obtinguda amb uns curssets de tècnica professional, ni amb uns curssets d'humanitats, en les èpoques de vacances. No, no; no es tracta pas d'això. El que exigeix, perquè té dret a exigir-ho, perquè se li està robant mentre no ho tingui, és que la classe treballadora gaudixi de tots els drets d'obtenir tots aquells coneixements que la col·lectivitat humana i que la civilització ha portat els nostres dies. No es tracta que un manya pugui ésser contramestre d'indústries mecàniques, un electricista director d'indústries elèctriques. Es tracta que si un manya té condicions naturals i volgut per a ésser-ho, sigui enginyer o doctor en ciències. Es tracta d'això, i que el que tingui vocació i lletres, pugui ésser llicenciat en filosofia i lletres, en lloc d'ésser un senyor que ha llegit el Discurs del Mètode de Descartes o que sàpiga de memòria els Diàlegs de Plató.

Jo refllo i em confio que en el Conseller de Cultura i en el Govern de la Generalitat de Catalunya, en això no hi hem de trobar grans obstacles, però jo voldria també que es passés aviat, quant més aviat millor, del període dels discursos i de les promeses al període de les realitats.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
 Trimestre. . . 2'50 pts.
 Semestre. . . 4'50 "
 Any. 8'00 "

JUSTICIA SOCIAL

Redacció i Administració:
 Primer de Maig, núm. 7
 Telèfon núm. 11482
BARCELONA

L'accident del company Serra i Moret

Com sigui que certa premsa diària ha donat una versió inexacta de l'accident de què fou víctima el company Serra i Moret, creiem necessari, per tal de restablir les coses al seu lloc i per a coneixement dels nostres companys, donar compte de la manera com es produí el lamentable accident.

El company Serra arribà a Pineda el dia 8 dels corrents i l'alcalde del poble, En Joaquim Vilà, li pregà d'acompanyar-lo a reconèixer un camí veïnal que les pluges insistents que havien caigut aquells dies havien fet mal bé fins al punt d'exigir una reparació immediata.

El company Serra efectuà la inspecció sol·licitada i després d'haver convingut amb els veïns la cooperació necessària per a l'endegament del camí, tornà sol al poble pel costat de la via del ferrocarril, quan en travessar un pontet, un peu se li desvià i caigué al fons, produint-se lesions a la cama dreta i la fractura de la tibia i del peroné de la cama esquerra a l'alçada del tornell. Tot i les greus lesions rebudes, el company Serra encara caminà una estona fins que els pagesos de les hortes el recolliren i el dugueren a casa seva.

Segons el dictamen facultatiu, el company Serra Moret haurà de passar un període de tres mesos de cura, abans de poder reprendre la seva vida normal. Per tant, ens prega de comunicar-ho el propi company, tots els compromisos d'ordre social que tenia contra hauran d'ésser forçosament diferits fins al complet guariment del nostre company.

Segons les darreres notícies, li ha estat ja efectuat satisfactoriament l'enquicament de la cama fracturada i el procés de guariment continua normalment.

Antifeixistes de tots els països... alerta!

LA DESTRAL AMENÇA CAURE SOBRE 80 REVOLUCIONARIS ALEMANYES

Set joves obrers executats de manera bestial

Reproduïm amb gust aquesta crida que ens ha estat adreçada pel Comitè mundial per a la lluita contra la guerra i el feixisme:

Sis obrers de Colònia, els antifeixistes Hammacher, Waeser, Wilms, Horch, Moritz i Engels foren executats el dia 30 de novembre al presidí de Colònia.

Dos dies abans, el revolucionari Kurt Garber, de 23 anys, fou decapitat al cadafalc del presidí de Breslau.

Els íntims sentiments humans es rebel·len intensament contra la barbària jurisdicció que sofreix l'Alemanya d'Hitler.

Els sis joves foren lliurats a la destral sense cap prova de culpa.

Pel febrer passat, diversos joves obrers han estat atacats a Colònia per quadrells feixistes i han defensat llur vida contra una tropa de S. A. armada.

L'únic motiu era llur antifeixisme.

El mateix motiu era la decapitació del jove obrer a Breslau.

A Alemanya passa l'impossible:

La llei d'assassinat ha estat emprada com a reacció sobre innocents. El defensor dels nazis de Colònia està d'acord amb el fiscal que proposa l'assassinat.

La nostra crida es dirigeix a tots els antifeixistes, a tots els obrers. Salveu 80 obrers innocents de les cel·les de la mort del feixisme alemany. El mateix suprem de l'Imperi alemany, Goering, confirma dia per dia aquests judicis sanguinants i cometrarà idèntic i injust crim amb Dimitroff, Torgler, Taneff i Popoff.

Les execucions bestials dels set joves obrers són el començament d'una llarga nit de Sant Bartomeu. Una onada sanguina de venjança es desencadena contra altres cent mil, que continuen llur lluita malgrat la força dels nazis. Hitler aprofita el seu engany a les masses des del 12 de novembre per a l'assassinat de la multitud... Això és la ràbia de potentats, que porten al poble la catàstrofe i que temen el flux que s'apropi de la lluita social-liberal de les masses.

El set joves obrers han donat llur vida per la causa dels obrers d'Alemanya i de tot el món.

Antifeixistes, alerta!

S'ha de salvar els altres amenaçats per la cruel mort de l'Alemanya d'Hitler.

Uniu totes les forces.

Treballu per a la protesta de les masses en tots els moviments, en tots els llocs, en totes les organitzacions dels obrers.

Marxeu en massa contra el règim sanguinant d'Hitler.

El ninot del pim-pam-pum

Ja tornem a tenir al Poder el ninot del pim-pam-pum. Però aquest ninot que, un parell de mesos enera, groc i tremolós, va rebre una palissa com per a deixar-lo desencolat i anuïtat per a sempre més, avui ha tornat al lloc de les patacades disposat a resistir els trets de tots els que vulguin divertir-s'hi. Amb la diferència, però, que ara l'aguanten una colla de fantasmes que el poble creia que havia colgat en la data memorable del 12 d'abril del 1931 i que ara han fet ressuscitar, agermanats en vergonyós connubi, els detritus pestilents del clericalisme i de la monarquia, que la República hauria hagut de destruir perquè no poguessin tornar a aixecar el cap mai més.

Sigui com sigui, el fet és que el famós ninot, grotesc i mal girbut, torna a estar penjat, al cap d'un rengle d'altres companys seus, a la barraca de fira de poble que ve a ésser l'actual Parlament d'Espanya.

I podem assegurar-li que rebrà i que de la seva figura ridícula i desmanegada no en quedaran ni les ulleres.

Quan serà això? Aviat. De seguida que s'hi posi bé perquè puguem apuntar amb la seguretat de saber que l'hem de tocar.

De moment ja és una cosa que fa riure veure'l encimbellat com una tonteria de fireta dalt d'una moñá de Pasqua; i sentir-lo des d'allí com crida i com flastonia amb una sonoritat de cosa buida que esgarrafa; i veure'l, fent l'arrogant i l'olímpic, sobre una peanyá que trontolla; i constatar que no és altra cosa que una rosa de canyet que, treballosament, estat posada de nou sobre les seves quatre potes.

Caldrà, però, que els trets siguin directes i enèrgics. Perquè al voltant seu, apinyats i amb els braços enlaire com fa la gent quan s'agombola sota les torres dels xiquets de Valls, hi ha una colla de figures sortides del no res, i igualment indesitjables, que l'aguanten desesperadament; són els anomenats ministres, alguns dels quals coneixem de tota la vida i sabem que valen tant com llur president, malgrat que, quant a mà dreta i habilitat, no li arriben ni a la sola de les sabates.

I al seu davant, disposats en cercle i ben aclofats en els escons còmodes i tebis, hi ha una allau de ronyosos disposats a procurar-li una llarga vida sense misèries ni entrebancs; són els fantasmes ressuscitats, que faran dringar llurs lengües llescoses i aplaudiran amb llurs mans brutes de misèria humana i untades amb suc de sacristia, sempre que els doni ordre de fer-ho el director d'orquestra, el president de la Cambra, que és el ninot número dos de la farsa nacional i de la barraca.

Vol dir que ara el ninot del pim-pam-pum, tindrà més resistència que abans. Però de res li valdrà i serà bo de sentir les exclamacions i els esgarips de la banda quan caigui el ninot i el segueixin tota la galeria que vol

aguantar-lo i damunt d'uns i altres s'aclofi la barraca i tot.

Es fatal que així ocorri i totes les coses que són fatals acaben per produir-se. Si tinguéssim temps i la cosa valgués la pena, que no ho val, podríem publicar un volum o una colla de volums d'història retrospectiva on retréssim la vida i miracles del ninot del pim-pam-pum. Recordaríem només el seu pas per Catalunya, perquè les seves manobres i filigranes al restant d'Espanya i àdhuc a Amèrica, com que no ens han interessat, no les hem seguides i ens costaria massa feina de cercar-les. I posaríem per títol: «L'aventurer».

El pintariem amb el seu tipus desimbolt i ben apeixat deambulant pels nostres passeigs i carrers cèntrics cobert amb el capell que guarnia la cinta de la bandiera espanyola, nacional i monàrquica, i amb el llonguet o el sandvitx a la butxaca repartint somriures i encaixades de mà a discreció. El faríem destacar, cridant i tonitruant dalt dels escenaris i a les tribunes dels mítings promentent cada dia el gall republicà per al Nadal següent, bo i obeint, com un putxinel·li, els fils que des de Madrid feien moure les patums de la monarquia que el tenien a sou.

I el que sobretot fóra pintoresc i curiós seria explicar la tasca subterrània i particular per a fer funcionar el tinglado que l'home va muntar a Barcelona. Allà hi veuríem l'oficina dirigida per un parent on calia que passessin tots els projectes que havien de resoldre's a l'Ajuntament i tots els ne-

gocis bruts on s'hi podien pouar profits metàl·lics: il·luminació pública, gas i electricitat, aigua, clavegueres, adoquinats, tots els serveis públics, tots els serveis privats, tot el que de lluny o de prop podia significar duros o pesetes o cèntims; tot era aprofitat perquè calia apagar la voracitat no sols de l'emperador sinó de totes les jerarquies inferiors que l'ajudaven i l'aguantaven. Parlaríem especialment de la concessió del monopoli de pompes fúnebres que va costar tres-cents mil ulls de la cara per al ninot del pim-pam-pum, i alguna cosa més per al conjunt de petaners del Consistori.

Seria un llibre curiosíssim, però potser d'un èxit mediocre, perquè la ciutat de Barcelona, particularment, ja coneix totes les facècies del que en seria el biografiat.

El que no té explicació és que al cap de pocs anys l'aventurer hagi pogut assolir el lloc més alt de la governació de l'Estat. El que és vergonyós és que part de la premsa de Barcelona, el «Noticiero Universal» al cap, publicui articles ditiràmics sobre el ninot que en els debats de la seva carrera havia fet tremolar de por la burgesia catalana. El que dona la mida de la misèria espiritual i material del nostre país, és que semblants personatges puguin ésser els nostres governants.

I contra aquesta manca d'explicació i contra aquesta vergonya i contra aquesta misèria, és fatal que el poble s'allii i desfaci el ninot del pim, pam, pum a escapinades.

Les dretes i la F. A. I.

Han triomfat les dretes arreu del país. Des de Gil Robles fins a Royo Villanova i de Martínez de Velasco fins a Albifana, fina abigarrada caterva de monàrquics, cavernaris, reaccionaris, lligaires i feixistes, s'han assegut amb l'acta de diputat en els escons del Parlament.

Procedents dels graons més avorats de l'escala social, aquests docents deu diputats pertanyents als partits d'extrema dreta que encara no han acatat la República, esperen cobejoses el moment en què, units en forta majoria, s'apoderaran del Poder per a ensorrar la República.

Mentretant, les esquerres que tenen el precedent d'una història brillantment revolucionària, que portaren el 14 d'abril i que en les Corts Constituents han fet una admirable obra de legislació social i política, han estat, si no batudes, malmeses i arrecunades a l'oposició, perquè una part del poble, la més inconscient i la més malhaurada, ha renegat dels seus drets polítics que la República li atorga.

Poden estar contents els homes de la F. A. I. i els dirigents de la C. N. T.; la seva formidable campanya d'abstenció electoral ha donat els seus resultats. Davant de la campanya de mítings, de manifestos i de premsa, no ha votat el poble, i han perdut les esquerres; però han votat tots els rics, i han guanyat les dretes.

Les multituds innocents, els obrers que sense consciència del propi valor, i que infantilment s'arbořen d'entusiasme davant els discursos i sermons dels agitadors a seu, no saben l'abast que pot tenir el seu gest d'abstenció electoral.

No saben els obres que tant es queixen de l'explotació del capital, que amb el predominí de les dretes al Parlament seran encara més explotats; no saben que els diputats dretistes són els representants genuïns del capitalisme i de les grans Companyies que amb un sol cop de Borsa poden anular tota la legislació social de la República.

Clamant contra la dictadura (?) socialista dels Governos i dels diputats d'esquerra, com no clamaran contra la verdadera dictadura dels Governos de dreta, que, fidels al seu esperit reaccionari, poden implantar el feixisme?

I quan les dretes envalentides s'apoderin del Poder, quan les hordes de la reacció envaixin al país, quan

Crònica de Madrid "Mamarracho!"

La primera i única sessió de la Cambra que hem assistit fins al moment que escriu aquestes ratlles, ha estat la del divendres, dia 18. Fou, per cert, una sessió plena d'accidents i de saba. Les llambordes i les pedretes que vénen d'enfront, són inofensives i mal dirgides. Abunden els exis de totes les partides d'Espanya sense cap motiu ètic ni intel·lectual que justifiqui llur presència a les Corts de la República.

Exemplars d'un malabarisme desvergonyit, a l'hora de l'ofensiva aunden a trucs deshonests per refer-se dels atacs mortals que s'arten dels bancs socialistes. Un Pérez (radical, abans Madrigal), dels molts Pérez que hi ha, es creu prou home per a tirar fletxes, i sense pensar amb el retop, llença impropis ridícula. Això fa que el nostre Prieto, el dinàmic, l'agil, —paradoxes de la vida!— surti al pas i planti barrera oportunament. Aquest home company nostre, té encerts aguts, i quan els que porten males intencions van per llana, surten esquilats de debò.

Aquest divendres fou un dels dies, que també l'encertà. «Mamarracho!» digué al senyor Pérez, mentre aquest contestava «Ingeniero! Ingeniero!» a la Cambra quedava gravat el cognom sobreposat de «Mamarracho!» a l'home que amb l'actitud d'un pintor ridicle, té la convicció que les seves intervencions i les seves interrupcions són la cosa més interessant del món.

La mamarrachada, és cosa típica d'aquest país, i la revolució que portà la República no ha distret encara a la gent del poble de l'atenel·lo que presta als mamarrachos i a les mamarrachades que es fan. El teló està tirat, i durant la desfollada d'aquestes ridícules figures que tenen predomini a la Cambra veurem l'ocasió que ens donaran de conèixe'ls com a mamarrachos i com a titelles que esperen la bola que els faci caure del lloc que injustament ocupen.

FELIP BARJAU

Madrid, desembre 1933.

SECCIO DTE. VIII (GRAGIA)
 Montmany, 24
 Dilluns, dia 25,
 a les nou del vespre

SESSIO TEATRAL
 a carrec del quadro espènie de la Secció, a base del següent programa:

1. L'AMOR VIGILA, de Poes Aragall.
2. LLUM DINS LA FOSCA, de J. Novellas, original del company JOSEP NOVELLAS.

ASSISTIU-HI!
 Per invitacions a la consorgeria.

Les Lletres Socialistes

COOPERATIVA DE LLIBRERIA, PAPEERIA I MATERIAL ESCOLAR I CIENFIQÜ

Dimarts, dijous i dissabtes, de 5 a 7, a l'Estatge social, Primer de Maig, 7, Casa del Poble, Telèfon 11482

Les Lletres Socialistes
 COOPERATIVA DE LLIBRERIA, PAPEERIA I MATERIAL ESCOLAR I CIENFIQÜ

Dimarts, dijous i dissabtes, de 5 a 7, a l'Estatge social, Primer de Maig, 7, Casa del Poble, Telèfon 11482

Les Lletres Socialistes
 COOPERATIVA DE LLIBRERIA, PAPEERIA I MATERIAL ESCOLAR I CIENFIQÜ

Dimarts, dijous i dissabtes, de 5 a 7, a l'Estatge social, Primer de Maig, 7, Casa del Poble, Telèfon 11482

Les Lletres Socialistes
 COOPERATIVA DE LLIBRERIA, PAPEERIA I MATERIAL ESCOLAR I CIENFIQÜ

Dimarts, dijous i dissabtes, de 5 a 7, a l'Estatge social, Primer de Maig, 7, Casa del Poble, Telèfon 11482

Les Lletres Socialistes
 COOPERATIVA DE LLIBRERIA, PAPEERIA I MATERIAL ESCOLAR I CIENFIQÜ

Dimarts, dijous i dissabtes, de 5 a 7, a l'Estatge social, Primer de Maig, 7, Casa del Poble, Telèfon 11482

Les Lletres Socialistes
 COOPERATIVA DE LLIBRERIA, PAPEERIA I MATERIAL ESCOLAR I CIENFIQÜ

Dimarts, dijous i dissabtes, de 5 a 7, a l'Estatge social, Primer de Maig, 7, Casa del Poble, Telèfon 11482

Les Lletres Socialistes
 COOPERATIVA DE LLIBRERIA, PAPEERIA I MATERIAL ESCOLAR I CIENFIQÜ

Dimarts, dijous i dissabtes, de 5 a 7, a l'Estatge social, Primer de Maig, 7, Casa del Poble, Telèfon 11482

Les Lletres Socialistes
 COOPERATIVA DE LLIBRERIA, PAPEERIA I MATERIAL ESCOLAR I CIENFIQÜ

Dimarts, dijous i dissabtes, de 5 a 7, a l'Estatge social, Primer de Maig, 7, Casa del Poble, Telèfon 11482

Galetes Chiquilín

Molt ben torrades

Nutrició intensa

Paquet 200 grs. UNA PESSETA